

ES politikas aktualitātes profesionālajā izglītībā

Anita Līce, VET Team eksperte; seminārs «Sadarbība profesionālās izglītības sektorā reģiona konkurētspējai», 5.12.2025.

Prezentācija balstīta Eiropas Komisijas (Marta Muñoz Marti) prezentācijā, kas tika sniegta VIAA 06.11.2025. seminārā «Profesionālās izglītības aktualitātes, pieredze, iespējas – iedvesma nākotnes prasmēm un konkurētspējai»

EIROPAS SAVIENĪBA

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Erasmus+

Bagātini pieredzi, domā plašāk

Prasmju savienība (Union of skills) – galvenie mērķi

Prasmju savienības mērķis ir nodrošināt, lai **ikviens Eiropā**, neatkarīgi no atrašanās vietas, veidotu spēcīgus prasmju pamatus un iesaistītos mūžizglītībā (prasmju pilnveidē un pārkvalifikācijā), saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāru.

Prasmju veidošana
kvalitatīvai dzīvei un
darbam

**Pilnveide un
pārkvalifikācija**
digitālajai un
zaļajai pārejai.

Prasmju aprite
visā ES
konkurētspējai.

Talantu piesaiste,
attīstīšana un noturēšana
Eiropas nākotnei.

Iniciatīvas

Prasmes dzīvei

- Rīcības plāns pamatprasmēm (Action plan on Basic skills)
- STEM izglītības stratēģiskais plāns
- 2030. gada ceļvedis digitālās izglītības un prasmju nākotnei
- Pamatprasmju atbalsta shēma (pilotprojekts)
- Iniciatīva "Mākslīgais intelekts izglītībā"
- ES Skolotāju programma

Pārkvalifikācija un profesionālā pilnveide

- Prasmju garantijas pilotprojekts darbiniekiem
- ES Prasmju akadēmijas
- Mikroapliecinājumu pieejamība
- Prasmju pakts
- Eiropas Mācekļības alianses paplašināšana
- Atbalsts individuālo mācību kontu ieviešanai
- Profesionālās izglītības stratēģija (2026-2030)
- Prasmju pārnesamības iniciatīva (2026)

Herningas deklarācija: atjaunota apņemšanās 2026–2030

Apstiprināta 2025. gada 12. septembrī,
 piedaloties:

- Par profesionālo izglītību (VET) atbildīgajiem ministriem no:
 - ES dalībvalstīm
 - ES kandidātvalstīm
 - EEZ valstīm
- Eiropas Komisijai
- Eiropas sociālajiem partneriem
- Atbalsta:
 - Eiropas līmeņa profesionālās izglītības sniedzēju asociācijas (VET4EU2)
 - Eiropas Tirdzniecības un rūpniecības kameras
 - Izglītojamo pārstāvjiem

Apstiprina
apņemšanos
īstenot: 2020. gada
VET rekomendāciju,
Osnabrikas
deklarāciju (2020)

Nem vērā
"Prasmju
savienības" (Union
of Skills) mērķus
un tās iniciatīvas

Atzīst jaunos
izaicinājumus kā:

- demogrāfiskās
pārmaiņas
- darbaspēka un
prasmju trūkums
- mākslīgā intelekta
(MI) pieaugums

Iezīmē 17 konkrētas
darbības – 13
nacionālā līmenī, 4
Eiropas līmenī –
periodam 2026–
2030.

Herningas deklarācijas fokuss:

Veicināt PI pievilcību, kvalitāti un iekļaušanu, sekmējot tās vienlīdzīgu novērtējumu ar vispārējo un akadēmisko izglītību.

Salāgot PI ar darba tirgus prasībām, risinot prasmju trūkumu, kā arī veicinot sociālo taisnīgumu un mūžizglītību.

Atbalstīt digitālo un zaļo pāreju ar mērķtiecīgu prasmju attīstību un iekļaujošām mācekļības programmām.

Veicināt mobilitāti, sadarbību un atbalstīt PIM starptautisko dimensiju visā Eiropā.

Veicināt inovācijas, izcilību un labbūtību PI mācību vidē, tostarp atbildīgu jauno tehnoloģiju, piemēram, mākslīgā intelekta, izmantošanu.

Eiropas Izglītības telpa – Kas tā ir?

Stratēģiskais ietvars sadarbībai izglītības un apmācības jomā:

- atbalsts ES dalībvalstīm to izglītības un apmācības sistēmu reformās;
- sinerģiju stiprināšana ar citām politikas jomām, piemēram, pētniecību un inovācijām, sociālo politiku, nodarbinātību un jaunatni;
- mērķu un rādītāju noteikšana, lai virzītu darbu un uzraudzītu progresu
 - Piem., 15 gadus vecu jauniešu īpatsvaram, kuriem nav pietiekamas kvalifikācijas lasīšanā, matemātikā un dabaszinātnēs, jābūt mazākam par 15%

*«Novērst šķēršļus
mācībām un uzlabot
piekļuvi kvalitatīvai
izglītībai visiem»*

Eiropas izglītības telpa – kur mēs vēlamies nokļūt

- Novērst šķēršļus mācībām un uzlabot **piekļuvi kvalitatīvai izglītībai** visiem
- Mācību **periods ārzemēs** ir izglītības standarta sastāvdaļa.
- **Skolas un augstākās izglītības kvalifikācijas** tiek automātiski atzītas visā ES.
- **Divu svešvalodu prasme** papildus dzimtajai valodai kļūst par normu.
- **Izcilība izglītībā ir realitāte visiem**, neatkarīgi no sociālekonomiskā stāvokļa.
- Pilsoņiem ir spēcīga **eiropeskās identitātes** apziņa un izpratne par Eiropas kultūras mantojumu un daudzveidību.

.. un kā tur var nokļūt?

*Tie ir daži no Eiropas
Izglītības telpas mērķiem:
stratēģiskais ietvars Eiropas
izglītības sistēmu ilgtermiņa
attīstībai...*

*...ar **Erasmus+** kā tās galveno
instrumentu.*

Erasmus KA1 – Akreditācija

Akreditācijas balstās uz **Eiropas Izglītības telpas mērķiem**

Praksē tas nozīmē:

- Mobilitātes paplašināšana un integrācija
- Individuālo organizāciju kapacitātes celšana
- Eiropas izglītības sektora dalībnieku tīklojuma izveide
- Regulāra piekļuve finansējumam

Eiropas Padomes ieteikums «Eiropa kustībā» (Europe on the move)

- 2024. gada maijs – Ieteikums "Eiropa kustībā – mācību mobilitātes iespējas visiem" aptver visus izglītības, jaunatnes un sporta sektorus.
- Vispārējais mērķis: ***Mācību periodi ārzemēs ir standartizēta un pieejama iespēja visiem Eiropas Izglītības telpā.***

Rezultatīvie rādītāji:

Padarīt mobilitāti par realitāti visiem un **līdz 2030. gadam** sasniegt ES līmeņa mērķus:

- a) augstākajā izglītībā to absolventu īpatsvaram, kuriem ir mācību mobilitātes pieredze ārzemēs, jābūt vismaz 23%;
- b) **profesionālajā izglītībā** to izglītojamo īpatsvaram, kuri guvuši mācību mobilitātes pieredzi ārzemēs, **jābūt vismaz 12%.**

"Eiropa kustībā" – šķēršļi mācību mobilitātei profesionālajā izglītībā

- Valodas barjeras
- Vecuma barjeras
- Emocionāls stress, ko rada atšķirtība no ģimenes / psiholoģiski šķēršļi
- Mācību rezultātu neatzīšana mobilitātes periodos ārzemēs
- Problēmas, kas saistītas ar juridiskajiem un administratīvajiem noteikumiem par mācekļa statusu
- Finansiālie šķēršļi

"Eiropa kustībā" – rekomendācijas

- Strādāt pie mācību mobilitātes shēmām, kas ir iekļaujošas, videi draudzīgas, izmanto digitālās tehnoloģijas un veicina kopīgās ES vērtības.
- Piedāvāt **sistēmiskas mobilitātes iespējas**: padarīt mācību mobilitāti ārzemēs par neatņemamu PI sastāvdaļu, izmantojot **elastīgus mobilitātes logus**, izvēles kursus un citas iespējas.
- Atbalstīt iesaistīšanos mācību mobilitātes pasākumos:
 - veidojot mūžizglītības mobilitātes kultūru visos izglītības posmos (veicināt informāciju, valodu mācīšanos utt.)
 - **novērtējot pedagogu, personāla un jaunatnes darbinieku darbu**, kuri sagatavo un īsteno mobilitātes projektus
 - mudinot **valsts iestādes, kas** pārvalda mobilitātes shēmas, **samazināt administratīvo slogu** organizācijām un dalībniekiem un nodrošināt skaidru **atbalstu** pieteikšanās procesā
 - attīstot **dažādus mobilitātes formātus un aktivitātes**, t.sk. grupu mobilitātes, īstermiņa mobilitātes, jaukta-veida (blended) intensīvās programmas, u.c. pieredzes, par kurām varētu apgūt mikroapliecinājumu.

KA2 – PI Izcilības centri

- Indikatīvais budžets 400 miljoni eiro 100 projektu finansēšanai laika posmā no 2021. līdz 2027. gadam.
- Daudzveidība tēmu, nozaru, lieluma, ģeogrāfiskā pārklājuma un citos aspektos.
- Informācija pieejama: [EU Support for Vocational Excellence - Employment, Social Affairs and Inclusion](#)

	2021	2022	2023	2024
Budžets	44 milj.	48 milj.	56 milj.	56 milj.
Pieteikumu skaits	84	76	109	132
Finansēto projektu skaits	13	13	15	16
Projektu pieteikumos iesaistīto valstu skaits	55	54	64	63
Apstiprinātos projektos iesaistīto valstu skaits	37	31	27	32

Latvijas partneru vidū:

- Ogres tehnikums
- Latgales Industriālais tehnikums
- Vidzemes tehnoloģiju un dizaina tehnikums
- RTU Olaines tehnoloģiju koledža

Eiropas prakšu alianse

The European Alliance of Apprenticeships (EaFA) – dažādu iesaistīto pušu platforma, izveidota 2013. gadā, lai stiprinātu prakšu/mācekļības **kvalitāti, pieejamību, kopējo tēlu**, vienlaikus popularizējot mobilitāti.

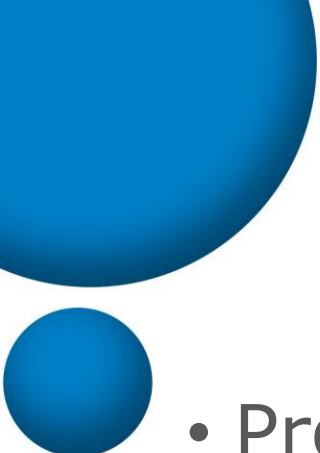
Ieguvumi biedriem:

- Savstarpējā apmaiņa ar zināšanām un pieredzi
- Tīklošanās
- Komūnas veidošana

EaFA var pievienoties:

Valdības un iesaistītās puses, t.sk., darba devēji, PII, sociālie partneri, valsts iestādes

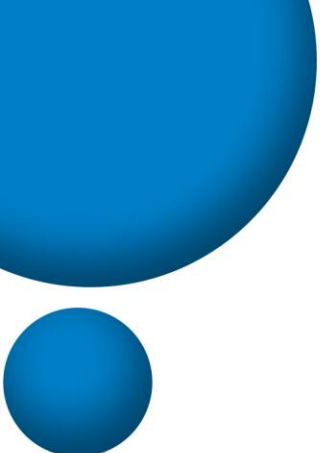

Erasmus+ programmas nākotnes perspektīva

- Programmas turpmāka izaugsme jau ir ieplānota līdz 2027. gadam (10-20% gadā atkarībā no gada un jomas).
- Arī izglītības sniedzēju interese pieaug, un tā aug arvien straujāk.

Jauna programma sāksies 2028. gadā:

- Jauns Eiropas Komisijas priekšlikums Daudz gadu finanšu ietvaram 2028.–2034. gadam.
- Pieprasītais budžets Erasmus+: 41 miljards eiro (pašreizējā programmā ~26 miljardi).

Eiropas Komisijas priekšlikums jaunajam Erasmus+ regulējumam

Vispārējie principi un mērķi:

- Erasmus+ divējāds mērķis: **Prasmju attīstība** un **demokrātiskā līdzdalība**.
- Uzsvars uz **iekļaušanu**.
- Nodrošināt, lai ikvienam dzīvē būtu **vismaz viena Erasmus+ pieredze** – kā skolēnam, profesionālās izglītības vai pieaugušo izglītojamajam, brīvprātīgajam, studentam, vai piedaloties prasmju pilnveidē un pārkvalifikācijā.

Erasmus+ 2028 - 2034

Priekšlikums strukturēts ap diviem pīlāriem, piedāvājot vienkāršāku iespēju klāstu

Mācību iespējas visiem

- Mācību mobilitāte un brīvprātīgais darbs
- Talantu attīstība un izcilības attīstība

Atbalsts kapacitātes stiprināšanai

- Sadarbība starp organizācijām un institūcijām
- Atbalsts politikas attīstībai

Meklētas sinerģijas ar citiem ES instrumentiem: ESF, Eiropas Konkurētspējas fonds, Horizon Europe, Nacionālās un reģionālās programmas

Paldies!

Erasmust+

Bagātini pieredzi, domā plašāk